

РЕЙ БРЕДЪРИ КАКВО ЛИ Е СТАНАЛО СЪС САЛИ?

Превод от английски: Крум Бъчваров, 1999

chitanka.info

Някой засвири на старото пиано, някой запя и някой, самият аз, се замисли. Думите на песента бяха бавни, нежни и тъжни:

*Чудя се какво ли е станало със Сали,
онова мое старо момиче.*

Затананиках си. Спомних си още няколко думи.

*Слънцето от уличката ни изчезна,
откакто Сали си замина.*

— Някога познавах една Сали — казах аз.

— Нима? — без да поглежда към мен, рече барманът.

— Наистина — отвърнах аз. — Най-първото ми гадже. Като в тази песен, кара те да се чудиш какво ли се е случило с нея. Къде е тази вечер? И май единственото, което можеш да направиш, е да се надяваш, че е щастливо омъжена и има пет деца. И че съпругът ѝ не закъснява вечер повече от веднъж седмично, и че си спомня или пък не си спомня рождените ѝ дни, всъщност както ѝ харесва.

— Защо не я потърсиш? — попита барманът, като продължаваше да не гледа към мен и лъскаше някаква чаша.

Бавно отпих от брендито си.

*Където и да иде,
където и да е,
ако вече никой не я иска,
върнете я при мен.*

Хората край пианото завършваха песента. Слушах със затворени очи.

Чудя се какво ли е станало със Сали,

онова мое старо момиче.

Пианото замлъкна. Последваха тихи разговори и смях.

Оставих празната си чаша на бара, отворих очи и около минута я зяпах.

— Знаеш ли — казах на бармана, — току-що ми даде идея...

„Откъде да започна? — помислих си, когато излязох на дъждовната улица под студения вятър. Нощта се спускаше, покрай мен профучаваха автобуси и автомобили и светът внезапно оживя от звуци. — И дали изобщо да започвам?“

И преди ми бяха идвали такива идеи, идват ми непрекъснато. Ако бях спал прекалено много в неделя следобед, се събуждах с мисълта, че съм чул някой да плаче, откривах сълзи по бузите си, чудех се коя година сме и понякога се налагаше да ставам и да проверявам в календара. В такива недели ми се струваше, че навън се е спуснала мъгла, и трябваше да отворя вратата, за да се уверя, че слънцето все още огрява моравата. Това не се поддаваше на волята ми. Просто се случваше, докато дремех и всички стари години се събираха около мен. И светлината се променяше. Веднъж в една такава неделя се обадох на мой стар съученик в другия край на Съединените щати, Боб Хартман. Той ми се зарадва или поне така каза. Приказвахме си половин час и добре си побъбрихме, дадохме си безброй обещания. Но изобщо не се срещнахме, както възнамерявахме. Когато на следващата година той пристигна в града, аз бях в друго настроение. Но такъв е животът, нали? Веднъж е топъл и мил, а в следващия миг се оглеждам наоколо и ме няма.

Но в момента стоях на улицата пред бара, протегнал ръка пред себе си, и броях на пръсти: първо, жена ми беше на гости при майка си на юг. Второ, днес бе петък и ме очакваха цели два свободни дни. Трето, отлично си спомнях Сали. Четвърто, просто исках да ѝ кажа „Здрасти, Сали, как я караш?“ Пето, защо да не започна?

И го направих.

* * *

Взех телефонния указател и започнах да търся. Сали Еймс. Еймс, Еймс. Бяха много. Разбира се. Тя се беше омъжила. Това им е лошото на жените: щом минат под венчилото, си сменят имената и изчезват вдън земя.

„Ами тогава, родителите й“ — помислих си.

Нямаше ги. Бяха се преместили или починали.

Ами нейни стари приятели, които някога съм познавал и аз? Джоун еди-коя си. Боб как му беше името. Известно време не си спомнях за никого, после се сетих за някой си Том Уелс.

Открих Том в указателя и му се обадох.

— Божичко, ти ли си, Чарли? — извика той. — Господи, какво става с теб? Толкова години минаха! Защо ми...

Обясних му за какво го търся.

— Сали ли? Не съм я виждал от цяла вечност. Хей, чух, че си се замогнал, Чарли. Заплатата ти била петцифрена, вярно ли е? Адски добре за човек отгатак релсите.

Всъщност нямаше никакви релси, а само линия, която никой не можеше да види, но всички усещаха.

— Кога ще се видим, Чарли?

— Скоро ще ти позвъня.

— Тя беше сладко момиче, тази Сали. Разказвал съм на жена ми за нея. Какви очи. И коса с цвят, какъвто не можеш постигна с боя. И...

Докато Том говореше, си спомних много неща. Начинът, по който Сали слушаше или се преструваше, че слуша всичките ми фантазии за бъдещето. Внезапно ми се стори, че тя изобщо не е приказвала. Не я бях оставял. С невероятно тъпото си младежко его бях запълвал нощите и дните, като строях все ново утре, рушах го и наново го изграждах само за нея. Направо ме хвана срам. И после си спомних как пламваха очите й и страните й се изчервяваха от думите ми, сякаш всичките ми приказки си струваха целия й живот. Но не можех да си спомня някога да съм й казвал, че я обичам. А трябваше. Никога не я бях докосвал, освен да й държа ръката, и не я бях целувал. Сега това ме натъжаваше. Но навремето се страхувах, че ако допусна някоя грешка, като например да я целуна, тя ще се разтопи като сняг в

лятна вечер и ще изчезне завинаги. Разхождахме се заедно и разговаряхме или по-скоро аз говорех. Цяла година. Не си спомнях защо сме се разделили. Неочаквано, кой знае защо, тя си отиде и приблизително по същото време завършихме училище. Поклатих глава със затворени очи.

— Спомняш ли си, тя искаше да стане певица, имаше хубав глас — каза Том. — Тя...

— Естествено — прекъснах го аз. — Всичко си спомням. Дочуване.

— Почакай малко... — каза гласът, но аз го заглуших, като затворих слушалката.

Върнах се в стария си квартал и започнах да го обикалям. Влизах в бакалниците и разпитвах. Срецнах неколцина познати, но те не си ме спомнях. И накрая открих следа. Да, тя бе омъжена. Не, не бяха сигурни за адреса ѝ. Да, той се казвал Марети. Някъде в края на една улица на няколко преки оттук, а може и да било в обратната посока.

Потърсих името в телефонния указател. Това трябваше да ме предупреди. Нямаха телефон.

Като разпитвах в бакалниците по улицата, най-после открих адреса на Марети. Четвърти етаж, в дъното, апартамент 407.

— Защо го правиш? — запитах се аз, докато се изкачвах по мрачното стълбище, което миришеше на развалена храна и прах. — Искаш да ѝ покажеш колко си преуспял, така ли?

— Не — отговорих си сам. — Просто искам да видя Сали, приятелка от старото време. Искам да ѝ кажа онова, което трябваше да ѝ кажа преди години: че навремето и по свой собствен начин съм я обичал. Никога не съм ѝ го казвал. Но се страхувах. Сега не се страхувам, защото вече няма никакво значение.

— Ти си глупак — казах си аз.

— Да — съгласих се, — но не сме ли всички такива?

На третата площадка трябваше да спра и да си почина. Внезапно сред силната миризма на застояла храна, в този плътен, шепнещ мрак на прекалено шумни телевизори и далечен плач на деца, изпитах чувството, че трябва да си тръгна от тази къща, докато не е станало прекалено късно.

— Но ти стигна чак дотук. Продължавай — казах си. — Още един етаж.

Бавно изкачих последните стъпала и заставах пред небоядисана врата. Зад нея се движеха хора и разговаряха деца. Колебаех се. Какво щях да кажа? „Здравей, Сали, спомняш ли си старите дни, когато се разхождахме в парка, дърветата бяха зелени и ти беше стройна като тревичка? Спомняш ли си времето, когато...“ Е, добре.

Вдигнах ръка.

Почуках на вратата.

Тя се отвори и на прага застава жена. Изглеждаше десетина, а навярно дори петнайсетина години по-стара от мен. Носеше евтина рокля, която не ѝ бе по мярка. Косата ѝ сивееше. Беше натрупала доста килограми и бръчки край уморената си уста. Едва не казах „Сбъркал съм апартамента, търся Сали Марети“. Но не казах нищо. Сали бе повече от пет години по-млада от мен. Но това беше тя и ме гледаше от прага под слабата светлина. Зад нея се виждаше стая с очукан абажур, линолеум на пода, маса и някакви стари кафяви мебели.

Стояхме и се гледахме един друг от двацет и пет години разстояние. Какво можех да ѝ кажа? „Здравей, Сали, върнах се, ето ме, преуспяващ, вече в отсрещната част на града, ето ме, хубава кола, дом, женен, деца, които вече ходят на училище, ето ме, президент на компания, защо не се омъжи за мен и нямаше да си тук?“ Видях, че погледът ѝ се плъзва към масонския ми пръстен, бутониерата на ревера ми, чистата периферия на новата шапка в ръката ми, ръкавиците, лъснатите ми обувки, загорялото ми във Флорида лице, към вратовръзката ми от „Бронзини“. После очите ѝ се върнаха към лицето ми. Очакваше да направя нещо. Направих каквото трябваше.

— Моля за извинение — казах аз. — Продавам застраховки.

— Съжалявам — отвърна тя. — Нямаме нужда.

И поддържа вратата отворена още малко.

— Извинете за безпокойството — казах аз.

— Няма нищо — отвърна тя.

Погледнах над рамото ѝ. Бях сгрешил. Нямаше пет деца, а шест, които седяха на масата заедно със съпруга ѝ, мрачен мъж с постоянно смръщено чело.

— Затвори вратата! — извика той. — Става течение.

— Лека нощ — казах аз.

— Лека нощ — отвърна тя.

Отстъпих и Сали затвори вратата, все още впила очи в лицето ми.

Завъртях се и се спуснах по стълбището.

Тъкмо бях слязъл от последното кафяво стъпало, когато чух някой да ме вика. Женски глас. Продължих да вървя. Гласът отново ме повика и аз забавих крачка, но не се обърнах. Миг по-късно някой ме хвана за лакътя. Едва тогава спрях и погледнах.

Беше жената от апартамент 407, с почти обезумели очи и зейнала уста. Още малко и щеше да избухне в сълзи.

— Извинявам се — каза тя и едва не се отдръпна, но после събра смелост и продължи: — Това е лудост. Случайно не сте ли, макар да зная, че не сте, не сте ли Чарли Макгроу? Вие ли сте?

Поколебах се, докато погледът ѝ шареше по лицето ми в търсене на някаква бегло позната черта сред всички промени на възрастта.

Мълчанието ми я уплаши.

— Не, мисля, че не сте — каза тя.

— Съжалявам — отвърнах аз. — Кой е той?

— О, Господи — рече Сали, като сведе очи и сподави нещо като смях. — Не зная. Старо гадже.

Хванах ръката ѝ и я задържах за миг.

— Искате ли да бях — казах аз. — Сигурно щяхме да си говорим за много неща.

— Може би прекалено много. — По лицето ѝ се спусна самотна сълза. Тя се отдръпна. — Е, човек не може да има всичко.

— Не може — отвърнах аз и внимателно пуснах ръката ѝ.

Вниманието ми ѝ даде смелост за още един последен въпрос.

— Сигурен ли сте, че не сте Чарли?

— Чарли трябва да е бил добър човек.

— Най-добрият — потвърди Сали.

— Е — накрая казах аз. — Довиждане.

— Не — рече тя. — Сбогом. — После се завъртя, втурна се към стълбището и изтича по стъпалата толкова бързо, че едва не се препъна. Горещо внезапно се обърна към мен с премрежени очи и ми махна с ръка. Опитах се да не ѝ отвърщам, но дланта ми сама полетя нагоре.

Половин минута стоях като закован на тротоара преди да се насиля да раздвижа крака. „Господи — помислих си, — винаги съм

разрушавал любовта си.“

Върнах се в бара към края на работното време. Пианистът, който знае защо, навярно защото не му се прибираще, все още беше там.

Поръчах си двойно бренди и бира и му казах:

— Каквото и да правиш, недей да свириш онова парче за „където и да иде, където и да е, ако вече никой не я иска, върнете я при мен...“.

— Каква е тази песен? — с ръце на клавишите попита пианистът.

— Нещо — отвърнах аз. — Нещо за... как ѝ беше името? А, да. Сали.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.